

Egy kétkötetes mű margójára

Lacza Tihamér, *A tudomány apostolai, magyar tudósok nyomában a mai Szlovákia területén, A–K (2013, Madách Posonium Kiadó) és L–Zs kötet (2014, Madách Egyesület)*

A még az információéhségtől is korgó gyomrú olvasók általában örömmel fogadnak minden olyan könyvet, amely bőséges ismeretanyagot vonultat fel. Pláne, ha újdonságok is sejthetők oldalain. Így voltam magam is, midőn hírért hallottam a közismert szerző, Lacza Tihamér kétkötetes, összességében 500 oldalt meghaladó, lexikon-szerű művének (a két rész egy év különbséggel jelent meg a piacon). Bemutatásuk során természetesen részletezem előnyeit, de mert vannak, muszáj rávilágítani gyengeségeire is.

Mindkét rész keménynyomtatás. A belső szép fehér színű papírra nyomtatott. Gördülékenyen olvasható betűtípussal készült, és ugyancsak könnyíti az olvasást, hogy nincs összenyomva a szöveg, végig jól átlátható. Fogalmazását tekintve nehézségek nélkül megérthető. Dicséretes, hogy nyelvtani hibáktól mentes, ami az utómunkákat végzőket is dicséri.

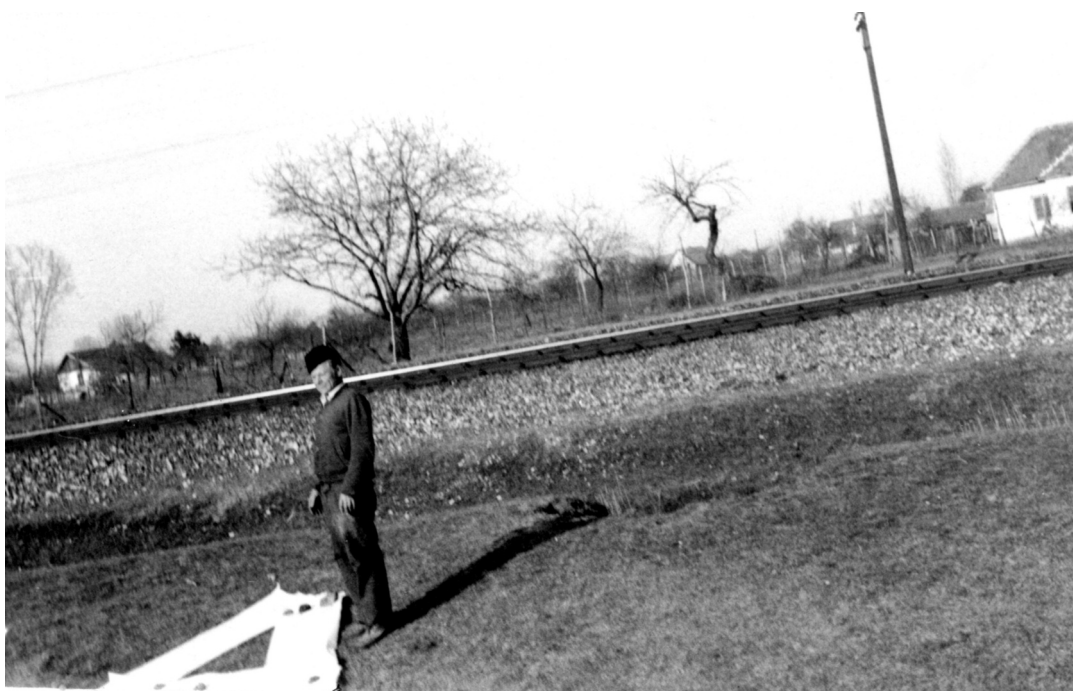
Ezernyi település- és személynevet soroló tartalomjegyzékük módfelett gazdag tartalmat sejtet. Így is van. De csak részben. Mert elsőre végiglapozva is feltűnő, az életutak közül sok oly szűkre sikeredett, hogy azokat rövid bemutatásnak is túlzás nevezni, amit pedig beigér a szerző a hátsó borítón. Noha megjegyzi, célja legalább röviden hírt adni a személyekről, „teljességre eleve nem törekedve”, de azért az, hogy sokakat szó szerint két sorban tud le, elfogadhatatlannak tűnik; olyasvalakitől mindenképp, aki a Szlovákiai Magyar Tudományos Társaság egyik alapítója, otthonos a tudományos-ismeretterjesztő újságírásban, és akinek korábbi remekbeszabott munkái azt sejtetik, imád keresgélni. Mégis, a nagyjából A4-es oldalak százait végigolvasva a széles körben korábban is jól ismertekről sok minden bekerült, például Bél Mátyásról oldalnyi, míg valamiért a kevésbé ismertekről, közte Ballenegger Róbertől itt sem tudhatunk meg szülőhelyén kívül lényegében semmit. Ez számomra a felületesség érzetét kelti, mintha bő másfélszáz személyről a könyv jegyzője csak az első találomra felütött forráshelyen leltekett gyűjtötte volna ki, és nem vett semmi fáradságot, hogy utánajárjon pályájuknak. Az amúgy ismeretbő kötetek akkor lennének teljesekek, ha pont róluk többet megtudhatnánk. Úgy büszkén mondhatná, munkájának köszönhetően bővült a kíváncsiak tudásanyaga. Ez a hiányosság egy ily jellegű kiadványnál bírálható lehet, miután a tartalom befogadóiiban hiány-



érzetet szülhet. Még nagyobb hiba, hogy nem minden forrást tüntetett fel. Halkan, de jogosan jegyzem meg, az én egyik, egy nemzetközi tudományos-ismeretterjesztő magazin magyar online kiadásában megjelent írásomét sem: A második kötetben, Nyitrafő település említése után, Veneny Lajos életútjáról olvashatók java részét ugyanis tőlem emelte át, közel szó szerint. Azért is mondom, hogy nem szó szerint, mert egy mondatot hozzáírt saját kútfőből – abban viszont valótlan adatot közöl az olvasóval. Ez így együtt kimeríti más szellemi alkotásának jogtalan formában történő felhasználását, és az olvasók téves információval való félretájékoztatását is.

Visszakanyarodva, a recenzeált mű kapcsán zárásul kettősséget tudok felhozni. Jó. Rossz. Alapötlete – a magyar múlt különféle tudományos munkát végző nagyságainak emléket állítani – remek. Azért is, mert valóban olyanok is felsorolásra kerültek, akikről ma tényleg kevesebbet hallani. Tudománytörténeti, ismeretterjesztő minőségében sokat kívánt adni. Ám a megvalósításába olyan hibák csúsztak, amelyek kétségkívül elkerülhetőek lettek volna elővigyázatossággal, felelősségteljes munkával.

Ékezet az „A” betűn, 1972



1972 III. 20. a Zempleni csanít
 mellett délkele 14³⁰ egy
 ismeretlen eseményt meg-
 kényszerít, hogy legyen az „A”
 betűn (ékezet).
 palma faule (Károly) 1972. IV. 20.